

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben nazonoz norden:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vilékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadása vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Munkácsy Mihály.

(sl.) Nem a Munkácsy Mihály hatalmas egyénisége, alkotásainak művészettörténeti jelentősége tette eseménynyé a művészek hazaérkezését. Maga ez a tény, az ünnepélyes fogadtatás, az Ecce Homo befejezése, mindezek csak mellékes körülmények, amelyek aktuálisá tették a magyar művészet kérdését.

»Művész hazája széles nagy világ« — s e citátum félremagyarázó sietnek kozmopolitává tenni a művészetet. A sovinizmus nemes indulatú bajnokai pedig sietnek védelmére kelni a művészetek nemzeti irányának a mindent absorbeáló kozmopolitizmus ellen. Pedig művészet és kozmopolitizmus olyan fogalmak, amelyek sohasem találkozhatnak egymással. S a nemzeti jelleg — ha őszinték akarunk lenni, — alapjában véve épp oly mellékes dolog a művészetben, mint pl. a képnél a keret. Vagy vajjon az Ecce Homo magyar kép-e? Nem hibáznék-e az, aki egy saját külön magyar génius szellemét akarná fölfedezni e képet látva? Vagy a »Sztrájk« vesztett-e és vesztett-e előttünk értékéből az által, hogy a kép alakjai mind igen toprongyos francziák és nem magyar gúnyakba bujtatott munkások? Az egyes alkotásokban megjelenő művészetnek ép így semmi köze a nemzeti eszméhez, mint a kozmopolitizmushoz, s az esztetikának, a művészetek filozófiájának törvényei mindenütt egyaránt érvényesek, általános emberiek lévén, a képen kifejezést nyerni akaró nemzeti jelleg jelenléte ép oly kevésbé

képes az alkotás becsét emelni, mint amily kevésbé képes hiánya az értéket kisebbiteni. Tehát a túlzásba vitt sovinizmust mellőzve nem egyes műalkotásokat, hanem a művészetnek valamely korszakban mutatkozó általános képét, egyetemes állapotát bírálhatjuk el nemzeti szellem és kozmopolitizmus tekintetében.

Hogy Liszt Ferencz külföldön ragyogtatta előadó művészetét, ez a körülmény épp oly kevésbé ártott nekünk, mint amily kevésbé vesztett el a magyar művészetre nézve a Párisban élő s öreg napjaira haza vágyakozó Munkácsy Mihály. Sőt mindketten többet használtak a magyar művészetnek a külföldön, mint mennyit tehetek volna idehaza.

Munkácsy egy elkényszeredett vad zseni maradt volna, ha megmarad Budapest szűk utcáiban. A művészetnek is nagy táplálékra van szüksége, éppén úgy, mint a tudománynak, s ami a tudósoknak a könyvtár, a gyerekeknek az abc, az a művész-tehetségnek a mű-gyűjtemény. S mint a virágnak, éppén úgy a hangulatokban teremtő művészeknek is szüksége van bizonyos ideális légkörre, a szép nagy templomára, amely után hiába sóhajtozik a Dob-utczában vagy az Andrássy-uton. Mükincseink nincsenek, különösen nincs olyan műgyűjteményünk, amely lehetővé tenné a művész-tehetség rendszeres fejlesztését. Csoda-e, ha minden piktoroknak örökké sovárgott Mekkája lett az izlés és szellem városa, Páris, ez a hatalmas szép-művészeti múzeum, amelynek alapjait hadjáratok zsákmányai vetették meg, s amelynek gyümölcseképpen óriási művész-sereg

született a sok szellemi erőt magában rejtő francia nép kebeléből. Franciaország budget-jében hihetetlenül magas tételek vannak a szép-művészetek céljaira, lehet mondani: a francia nép száz és száz milliókra menő áldozatokat hozott, hogy Páris minden nemzetek művészeinek olyan iskolájává tegye, mint aminő azelőtt Róma és Firenze volt. Ne vádoljuk Páris, hogy magához vonzza, csalja a tehetségeket, örüljünk, hogy ingyen neveli és erősíti őket millió és millió franknyi áldozattal akkor, amikor mi csak nagy megerőltetéssel adunk a szép-művészetek céljaira százezer forintot, — azt is egy sikkasztó kezébe. A művészetben ma Franciaország dominál, s különös, hogy ennek a legsovinizstább nemzetnek nem jut eszébe, hogy nemzeti jelleget követeljen a művészeitől.

Csak azok az életképes nemzetek, amelyeknek hatalmas irodalmuk és művészetük van. Az erőszak összezúzhatja ugyan az állam gépezetét, de az irodalom és a művészet, az ellenáll az erőszaknak is. Munkácsy képei és Petőfinek, Arany-nak versei egy rettenetes invázió után is tanuskodnának a magyar génius halhatatlanságáról, és nem a kétségtelen jogok s a megalkotott, de megváltoztatható törvények, hanem a szellemnek ezek az elpusztíthatatlan alkotásai képeznék azokat az oszlopokat, amelyek minden körülmények között képesek volnának föntartani a magyar kulturát, a magyar nemzetnek ez egyetlen elrabolhatatlan kincsét.

Munkácsy hazatérése pedig nem esemény a magyar művészet történetében,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A pályanyertes rigó.

P. E. után. Dr. Margitai.

— Léni, nem hallasz semmit? kérdé Brandstatter Adám ur legedesebb hajnali álmából fölújodó páriját, mialatt ő maga fölegyenesedik ágyában, hogy tisztábban halljon.

— . . . Szus! hány óra van már? kérdé viszont nyughatatlan gazdasszonyi lelkiismerettel a fölriasztott.

— Pszt, légy csöndesen csak négy óra van még! Vigyázz csak, micsoda spektakulum van odakinn.

Néhány percz múlva éles fütty süvöltötte folyosón keresztül mintha néhány megbomlott lövasuti konduktor rendezne kvartettet jelző sipjával. Néhány fütty után ugyanaz az éles torok ama ismert és közkedvelt nemzeti dal első taktusait hallatá:

Zikzene zakzene

Néhány örült trilla követte ezt, minőre csak egy eszeveszett opera primadonna képes valamelyik wagneri operában, végre olyas zörej, mintha egy nagy nagy madár rázná össze fölborzolt tollazatát.

— Ojjé, egy rigó, mondá az asszony az ágyából dühösen kiugró férjéhez. »Csak nem kelsz föl ezért, hisz majd elhallgat.

Ördög tudja hogy jutottak már megint Huberek ehhez a madárhoz.

— Ez a rigó legalább olyan kell hogy legyen mint egy vén holló, mormogott Brandstatter ur öltözködve, »ilyen lármát ütni! Ugy füttyöl ez mint egy lokomotiv. Már csak meg-nézem!»

Pár percz múlva mely alatt az ismert dal taktusai ismét fölhangzottak kíméletlen füttyök kíséretében, visszatért Brandstatter ur néhány e korai reggelhez elég jelentékeny káromkodásba törve ki.

— Na alhatunk ezután, ha vattát dugunk a fülünkbe. Ott függ a folyosón, Huberéknél a rigó, olyan mint egy fogoly rettenetes fölújtorokkal. A nap épen odasüt, hát füttyöl mint a veszekedett. Minél korábban fog fölkelni a nap annál előbb fogja kezdeni a koncertet. Éppen velem kell az ilyesminek megtörténni, aki a nélkül is olyan ideges vagyok.

— Na na, vigasztalá a jó asszony, ne izgasd föl magadat. Majd átmegyek hozzájuk még ma hátha megtudnám venni tőlük ezt az átkozott madarat.

— Hanem akkor ügyesen intézd a dolgot, oktató őt a reményében újra föllegező férj. »Ne hogy ajtóstul ronts be a házba, mert különben egész vagyont elkér érte a szomszédasszony. Előbb beszélj össze vissza mielőtt a rigóra térnél. Hej filikus egy teremtés ez a Hüberné.»

— Csak bizd rám; majd csak nyélbe ütöm én a dolgot.

Hüberné, a filikus, ott állott tíz óra felé az ajtóban, kezében tekintélyes nagyságu vajaskenyér, midőn Brandstatterné csak úgy »véletlenségből« a vízvezetékhez indult. Máskor se állották volna meg egy kis szivnemesítő terefere nélkül.

— Szép időnk van, veté ki Brandstatterné diplomatikus missiója hálóját.

— De még milyen! erősíté Hüberné teli szájjal.

— Kivált reggelenként, hogy már olyankorán világos van s a madarak is énekelnek.

Nem is lehet sokáig az ágyban maradni. De kivált már kora hajnalban olyan szépen énekel egy rigó.

— Igen, a miénk, az új. Meghiszem azt, hogy szépen énekel, hiszen azért »nyertes madár«.

— Szépen vagyunk, gondolá magában Brandstatterné, de mondani persze azt mondta egészen ártatlanul: »Ne mondja szomszédasszony, Nyertes madár! Hát az mi?»

— Na hát Gaudenzdorfban nyolcz rigó közt ő lett a nyertes . . . két forintot meg egy zászlót nyert. Az uram cserébe odaadta érte két fehér egerünket.

— Hallja-e szomszédasszony, miért nem tartják reggelenként benn a szobában a rigójukat. Még megtalál hülni a czugos gangon. Gyöngye attak volt. Hüberné egész gyanutalanul is parirozta.

— Óha rigók nem olyan kényesek édes lelkem. Épen azért tesszük ki lelkem, mert nap

— s csoda lesz, ha még esemény számba menő művet fog alkotni. Művészetének alkonyán a leáldozó nap utolsó felvillanása az Ecce Homo, — s nagy tudással, de öreg lélekkel megírott képek jönnek az első fecske, a »Strike« után.

Ez a »Krisztus Pilátus előtt« festőjét megtagadó kép mutatja, mi lehetett volna Munkácsyból, ha nem menekül külföldre, s ugyanez mutatja azt is, hogy mivé lesz a világszerte elismert zseni, ha még művésze tetőpontján is anyagi gondokkal kell küzdenie.

A magyar nemzet szereplése a művészetek történetében csak most kezdődött Munkácsyval, két évtized előtt. Még fejletlen kis csemete a magyar művészet fája, s igen nagy szüksége van a támogatásra. A nép érzeke a művészetek iránt csak akkor ébredzik, a mikor már elérte tetőpontját a művészet. Világos, hogy nálunk tisztán az állam gyámkodására van a magyar képző művészet utalva. Az államnak volna kötelessége gondoskodni róla, hogy a kétségtelen tehetségek el ne kallódjanak, s hogy a külföld iskolájába kikerülve ne legyenek kénytelenek a lélek és kedély épségét is megrongáló, azokat a keserves odisszeákat átszenvedni, amelyeket Murger klasszikus bohém-alakjaival együtt Munkácsy is átszenvedett annak idején. Neki nagyobb volt a teremő ereje, mikor az igazi iskolába kikerült, de hányan buknak el olyanok, akik szintén nagy művészek lettek volna, ha nem verték volna le szárnyaikat az élet akadályai? Munkácsy dicsőséggel futotta meg a pályát, de kitudná megmondani, hogy ezen körben hány tehetség hullott el!

Az országgyűlés elnapolása.

A képviselőház június nyolczadikáig, a melyen a millenniumi ünnepi ülést tartják, megszakítás nélkül folytatja tanácskozásait. Június kilencedikén, — a ház üléseit elnapolják és csak ősszel folytatják.

fölkeltkor énekel legszebben, a két néma rigó odabent lassanként megtanul tőle énekelni.

— Oh, hogy az . . . akárhová tegye azt a két néma rigót. Egyéb se kell, mert hogy csak is rákezdjék. Hanem persze főmhangon: »Szép dolog egy ilyen kitanult madár. Az én uram is szereti a rigókat nagyon. Már rég óhajtott egy ilyet. Ha ideadná szomszédasszony lelkem, s nem kérne nagyon sokat érte, meglepetést csinálnék az öregemnek. Nem kérdeznék meg az urát mit kíván érte?«

— Szivesen, felelt Huberné, besietve a szobába élte párjához, aki éppen abban buzgólkodott, hogy jó »kékké« tegye a hétfői szent napot. Néhány percznyi meglehetősen hangos tárgyalás után azzal jött vissza, hogy mert Brandstättérné a vevő, odaadják 15 forintért. Testvérek közt is többet ér.

Szegény Brandstättérné ijedtében majd leesett s alig tudott hebegve gondolkodási időt kérni. Otthon szomorúan referált azután férjének macchiavellisztikus üzelméi hajótöréséről. Mentésül hozzátette.

— Tudod, fiam, pechünk van, hogy éppen egy nyertes madár ez . . .

— Bizony még pedig szemtelen nyertes madár. Tizenöt forint! Ennyi pénzért majdnem tehenet vehetünk. Tömjék ki a madarukat! Inkább be se eszom a szememet.

Hanem Brandstättér ur tulbecsülte idegei erejét. Három napig ugyan kiállotta a kvartettet, meg a nemzeti dalt, rettenetes kinok kö-

A vallásoktatás kiküszöbölése.

A középiskolai tanáregyesület hihetetlenül vakmerő lépésre határozta el magát. Legutóbbi gyűlésén a millennárius kongresszus programját tárgyalták és határozatilag kimondták, hogy egyik tagjuk, Szigetváry Iván felolvasást tartson a kongresszuson a vallásoktatásnak a középiskolákból való kiküszöböléséről.

Nagyon jól tudjuk, hogy az a millennárius kongresszus hiába fogja kimondani a vallásoktatás eltörlését. Ahhoz nincsen ereje, hogy azt keresztül vigye. Az országgyűlés két házában és a királyi felségnek hozzájárulása nélkül ez ki nem vihető. Törvényt kongresszus nem módosíthat.

De mégis kétségbe ejtő állapot, mikor azok, akik hivatalban vannak arra, hogy a hazának ifjuságát vallásosan és erkölcsösen neveljék, akik felelősek arról a drága kincsről, melyet a haza és a szülők kezükre bízta, az ifjuságnak testéről-lelkéről, hogy ők maguk akarják kidobni a vallást a középiskolai tantárgyak közül. Megérdemelnék, hogy ki-dobják őket — — — tanszékeikből.

Boldog Isten! hát ennyire jutottunk?!

Két hete sincs, hogy az a rémítő botrány történt Szolnokon, Gimnáziumi tanulók az utca sarába köpték az Üdvözítő szent testét. Úgy látszik ez tetszik a középiskolai tanár uraknak; hogy más-kor is történhessék ilyen skandalum, töröljünk el — mondják — a vallásoktatást.

Azon a botrányos gyűlésen, melyen ezt a szégyenletes határozatot hozta a középiskolai tanár egyesület, 16-an voltak jelen, — és a 16 közül egy sem akadt, aki a vallásoktatás védelmére kelt volna. Annál nagyobb a szégyen a tanáregyesületre, melynek tagjait javarészen a kath. jellegű középiskolák tanárai képezik. Hisszük, hogy ezek az emberek tudni fogják kötelességüket. Az ungvári gymnasium egyik tanára. dr. Fibiger

zött. Hanem negyednapra testben-lélekben megtörve odaadta feleségének a tizenöt forintot, hogy vegye meg a nyertes madarat és tekerje ki, de mindjárt, esőndhaborító nyakát. Hanem Brandstättérné azért volt asszony, hogy csak félig tegye meg, amit az ura mondott. Hogy is tekerje ki a nyakát egy nyertes madárnak? A kertben szabadon eresztette a rigót s ez istenes cselekedet által biztosítva hitte magát a konzertek ismétlődése ellen. . . .

De bezzeg másnap megint csak arra riadt föl: »Nem hallasz semmit, Léni?«

Minden szenteket hitte volna szegény segítségül. Csattogott a kvartett meg a zikezene odakünn. Meg kellett köszönni a szabadságot, de a megszokott helyet se volt olyan könnyű elhagyni . . .

Brandstättér ur megrémült nevére egy megsemmisítő pillantást vetve, ragadt föl egy nagy papucsot, s rontott ki magánkívül dühében. Néhány percz múlva véres kezekkel került vissza.

— Szegény nyertes madár! — rebegé az asszony meghatottan.

— Nyertes madár?! Veszett madár! morgogott Brandstättér ur, mosogatva egy kis sebet jobb kezén. »Olyat vágott az átkozott vagy háromszor a kezemre, mint egy saskeselyű; még füttyölt is hozzá örömben. Azután elrepült. De tudom visszajön holnap megint. Hiába, hosszú haj, rövid ész!«

Sándor már kilépett az egyesületből, kövessék a többiek is.

12 esztendővel ezelőtt a fővárosi népiskolák száncalomra méltó helyzete megmutatta, hová vezet a hitoktatás elhanyagolása. A budapesti segédlelkészek, egy-egy plébánián 20—70,000 hívő levén nem járhattak a rengeteg számmal keletkező iskolákba teljesíteni a hitoktatást. Külön hitoktatókat pedig nem akart tartani a főváros. A gyermekek közt oly erkölcstelenség és elvadulás kapott lábra, hogy egy *népiskolai* tanuló kést fogott tanítójára, ki őt rakonczátlanságáért megbüntetni akarta.

A fővárosi tanács megdöbbsent az elvadultságnak e hozasztó jelén és nyomban évi 20.000 frtot szavazott meg a népiskolai hitoktatásra, melyet Később 32.000-re emelt fel.

Nem érdektelen ennek a Szigetvári urnak az indokolása. A tanáregyesület gyűlésén nem szégyenelte indokolásul felhozni azt, hogy a német szocziáldemokraták góthai gyűlésükön kimondták: Die Religion ist Privatsache, a vallás magánügy, tehát az államnak semmi köze a vallásoktatáshoz, bizzuk azt a családra. Egy német megbolondult, — kövessük mi is.

A művelt Európának minden józan eleme teljes erejéből küzd a társadalmat felforgató elemek és áramlatok ellen, a vásárhelyi és az orosházai munkásokat bezárják, mert hallgatnak a czoczialista bujtogatókra és akkor előáll a magyar középiskolai tanáregyesület és azt mondja: a szoczialista bujtogatóknak igazuk van, kövessük őket! Mit fogunk még megérni!!

Mikor az egyházpolitikai harcok legjavában dultak, akkor is azt hangoztatták egytől-egyig a kormányférfiak és a liberális párti korifeusok, hogy a vallásra mindenkinek szüksége van, ők nem is akarják istápolni a vallástalanságot. És ime még le sem csillapodott a kedélyek forrongása és előállanak a középiskolai tanárok, hogy töröljünk el a vallásoktatást.

Hisszük, hogy a kormány nem fogja támogatni ezt az esztelen mozgalmat. Van okunk ezt hinni róla, a miniszteri székéből elég megnyugtató nyilatkozatot hallottunk a szolnoki eset alkalmából is. De ha mégis csatlakoznánk e hitünkben, akkor legyenek elkészülve a legádázabb küzdelemre. A magyar nép nem fogja hagyni hitét.

Dr. Szalárdi Gyula.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 23.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schober Ernő, Perczel Béné, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső br. miniszterelnök, Dániel Ernő.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a beérkezett kérvényeket, melyeket tárgyalás és jelentéstétel végett kiadnak az illető bizottságoknak.

Chorin Ferencz előadó: Beterjeszti az igazságügyi bizottságnak a bűnvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentését.

A jelentés ki fog nyomtatni, szét fog osztani és annak idején napirendre tűzik.

Napirend előtt szól:

Ugron Gábor: Tegnap beszédének a gyorsírói jegyzetekben egyik tévesen felvett kifejezését igazítja helyre.

Következik a napirend.

A ház harmadszori olvasásban elfogadja a millenniumi emlékek költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot.

Elnök: A harmadszori olvasásban is elfogadott törvényjavaslat alkotmányos tárgyalás és szíves hozzájárulás végett áttétetik a főrendiházhoz.

Babics József elfogadása mellett a ház elfogadja a számvizsgáló bizottság jelentését az 1895. évi január 1-től ugyanaz évi július 31-ig, és 1895. aug. 1-től ugyanaz évi dec. 31-ig vezetett pénztári számadások megvizsgálása tárgyában.

Perczel Béni előadása mellett elfogadja a ház a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház 1896. évi költségvetése tárgyában.

Krajtsik Ferencz előadása mellett a ház párbajvétséggel vádolt Várady Károly, Pulszky Ágost, Szentiványi Árpád, Berzeviczy Albert és Bethlen Gábor képviselők mentelmi jogait felfüggeszti, ellenben orvvadászatvétségével vádolt Serbán Miklós és hatóság elleni kihágással vádolt Kubinyi Géza képviselők mentelmi jogait nem függeszti föl.

Krajtsik Ferencz előadó: Ugron Gábor képviselő ápr. 23-án bejelentette a háznak, hogy Sima Ferencz képviselő Szentesen Mátéfi nevezetű főszolgabíró által tetelgesen bántalmaztatott. A mentelmi bizottság ez esetben a mentelmi jog sértésének esetét fenforogni nem látja és az iránybani további intézkedések megtételének szükségét fenforogni nem látja.

Ugron Gábor: Nem fogadhatja el az előadó javaslatát, mert világos, hogy a mentelmi jog itt nagy mértékben meglelt sértve. Különböző törvényeink azt tartalmazzák, hogy a képviselők az országgyűlésre utaztatásban, de még azután is a mentelmi jog alatt állanak. Ha most egy képviselőt az országgyűlés tartama alatt úgy sértenek meg, hogy az kötelességei teljesítésében akadályozva van, az nagymérvű megsértése a mentelmi jognak, miért is a bizottság javaslatát nem fogadja el.

Horánszky Nándor: Sem fogadhatja el a bizottság javaslatát.

Chorin Ferencz: Itt közönséges büntényről van szó, nem pedig a mentelmi jog megsértéséről, miért is a bizottság javaslatát elfogadja.

Polónyi Géza: A kérdésnek nagy elvi jelentőséget tulajdonít. A bizottság eljárása itt nem más, mint a felek elmakcsolása, mert Sima és Ugron nem jelentek meg a bizottság előtt, azért a bizottság mentelmi jognak nem látja a megsértését. Indítványt ad be, minthogy Mátéfi főszolgabíró megsértette a mentelmi jogot, a Ház utasítja arra a bizottság javaslatát új javaslatlét végett.

A Ház elfogadta a bizottság javaslatát, Polónyi indítványát mellőzte.

Krajtsik Ferencz előadó: Sima Ferencz mentelmi jogát, ki hamis vád büntetével van vádolva, a mentelmi bizottság nevében felfüggeszteni javasolja.

Ugron Gábor zaklatást lát a dologban, miért a mentelmi bizottság javaslatát nem fogadja el.

Horváth Gyula és Polónyi Géza szólnak még.

Várady Károly indítványt ad be, hogy a Ház a fenforogó esetben Sima Ferencz mentelmi jogát nem függeszti fel.

Chorin Ferencz javasolja, hogy az ügyet újabb megfontolás végett utasítsák vissza a bizottsághoz.

A Ház Chorin Ferencz javaslata értelmében határoz.

Serbán Miklós mentelmi jogát, ki testi sértés vétségével van vádolva, miután Serbán a tényállást maga is előadta, a Ház felfüggeszti, ellenben rendőri kihágás miatt följelentik. Lukács Gyula az állategészségügy elleni kihágással vádolja. Hebrý Lőrincz mentelmi jogát a Ház nem függeszti fel.

Következik a mentelmi bizottság jelentése a Ludovika-akadémia parancsnoka által 1896.

évi márczius hó 22-én kibocsátott tisztí parancsban foglalt, s Horváth Gyula által a képviselőháznak bejelentett mentelmi jogsértési esettárgyában.

Hodossy Imre:

Szünet után a bizottság a Csesznek féle napiparancsban nem látja a mentelmi jogot megsértettnek.

Hodossy, Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter helyettesítését követeli. A követelést Ugron Gábor, Olay, Gelfi és Horváth Gyula pártolják. A tárgyalást holnap folytatják.

TÁJÉKOZTATO.

- Április** 25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
 > 26. A nagyváradi polgári kör évi közgyűlése és társas vacsorája.
 > 26. A nagyváradi kereskedelmi kóroda-egylet közgyűlése d. u. 3 órakor.
 > 26. A »Gyermekbarát egyesület« választmányi ülése d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében.
- Május** 2. A nagyváradi szinkör megnyitása.
 > 2. A millenniumi kiállítás ünnepélyes megnyitása Budapesten.
 > 2. Pályázati határidő a nagyváradi tüzér-laktanya építésére, d. e. 9 óráig.
 > 9. Középiskolák ezredéves ünnepélye.
 > 9. Vivőverseny délután 6 órakor a Fekete Sasban.
 > 10. Ezredéves hálaadó istentisztelet a nagyváradi templomokban.
 > 12. Nagyvárad város millenniumi disz-közgyűlése.
 > 12. Biharvármegye millenniumi disz-közgyűlése.
 > 31. Az ezredéves évforduló ünnepélye a nagyváradi jogakadémián.
- Június** 8. Koronázási évforduló.

UJDONSÁGOK.

* **Kitüntetett ezredes.** Kónya Sándor ezredes, a 37. ezred parancsnokának 6 Felsője a III. osztályu vaskorona rendet adományozta. Ez alkalomból az ezred tisztikara ovációkban részesítette, este pedig az ezred zenekara adott neki színenádót.

* **Boldoggá avatás.** Hám János volt szatmári püspök boldoggá avatása érdekében Meszlényi Gyula szatmári megyés püspök legutóbbi IV. számú körlevelében felhívást intézett egyházmegyéje papságához, melyben meghagyja nekik, hogy az elhunyt püspöknek hivatalos és egyéb iratait, melyek kezeik között vannak, június végeig hozzá küldjék be. Az eredeti levelek vett használat után azoknak, kik azt kívánják, vissza fognak adni.

* **Uj kamarások.** Ő Felsője a király Karátsonyi Kamill gróf főrendiházi tagnak és Przybys-tansky Kázmér lovagnak a galicziai helytartóságnál a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

* **Az egyetemi tanárok boszuja.** Ismeretes az a nagy mérgelődés, a melybe Csáky Albin gróf annak idejében a budapesti egyetem tanárait hozta, a mikor eltörölte volt a leczképenzket. Akkor persze nem tehetek ez ellen a tanár urak, de most végre megérkezett a boszuállás ideje az ő részükre is. Az egyetem jogi karánál tudvalevőleg Csáky Albin grófot is jelölték millenniumi diszdoktornak, de ezt a kitüntetést nem érthette el, mert bizony a tanár urak még nem bírták elfelejteni azt az érzékeny érvágást, a melyet a gróf miniszter-társága alatt a zsebükön elkövetett. — Szavazásra került Csáky diszdoktorsága, a mikor mint a Fővárosi Lapok írja, a tanári kar nyolcz szavazattal négy ellenében egyszerűen megbuktatta Csáky Albint. A jogi fakultás eme viselkedése hír szerint parlamenti körökben is nagy visszatetszést szült.

* **Uj doktor.** Örley György megyei tisztelbeli szolgabíró kitöltötte a párbajvétség miatt reá szabott egy havi államfogház büntetését. A szegedi államfogházból Örley György egyenesen Budapestre utazott, hol a jogból a doktorátust sikeresen letette.

* **Pulszky Károly bűnpöre.** Közöltük néhány nap előtt, hogy Balonyi Imre központi vizsgálóbíró felirt a kultuszminiszteriumba, hogy

a mennyiben a megejtett képtári vizsgálat eredményét ápril 24-éig sem közölnék vele, Pulszky Károlyt azonnal szabadlábra helyezze. Ma délután egy órakor végre megjött Wlassics Gyula miniszter sajátkezűleg irt válasza, melyet Palonyi bíró vett át s azt 27.438 sz. alatt beiktatta. Ez értesítés szerint a hiány, melyet Pulszky terhére konstatáltak, közel 53.000 frtot tesz ki. Megjegyzni azonban ennek kapcsán a miniszter, hogy a hiányzó összeg fedezésül Pulszky Ágost már régebben letett báró Bánffy miniszterelnök kezéhez 54.000 frtot, vagyis többet, mint a mennyinek az el-sikkasztásáról szó lehet. Ez értesítés vétele után megjelent a vizsgálóbírónál Pulszkynek neje, Márkus Emilia asszony és védője, dr. Nagy Dezső ügyvéd. Az utóbbi terjedelmes beadványt nyújtott át, melyben Pulszky Károlynak azonnal való szabadlábra helyezését kéri s ezt a következőkkel okolja meg: A fogságban tartás fő oka az orvosi megfigyelés volt, de erre nincs többé szükség, valamint hogy a vizsgálat sikerének meghiusításától, netalán valamely összejátszástól sem lehet ma már tartani. Ami pedig a kárt illeti, az esetleges hiány teljesen fedezve van. Balonyi bíró mivel a miniszter jelentésére nézve még Pulszky Károlyt ki kell hallgatnia, ma nem határozott ugyan, de bizonyos, hogy egy-két nap múlva el fogja rendelni a szabadon bocsátást. E határozat ellen, mint értesülünk, a kir. ügyészség felebezni fog, hogy a kérdéssel a törvényszék is foglalkozzék s abban a maga részéről szintén hozzon határozatot.

* **A város által kezelt alapok.** Te-kintélyes összegre megy az értéke a város által pénzben, értékpapirokban és ingatlanokban kezelt alapok és alapítványoknak. Így a sok között a városi árvaháznak, a díszes épületen kívül mintegy 100.000 korona alapja van. A Csesztivó-intézetnek a házzal együtt 100 koronával jóval magasabbra rug a vagyona. A Szacsvay-szoborra eddig 9864 korona van a város kezelése alatt. Ez az összeg bizony kevés, hogy abból a vértanu emlékének méltó szobrot állítsanak. Elenyésző csekély a Nagyváradon felállítandó Kossuth-szobor alapja; összesen 200 korona 98 fillér. Ellenben szép összeg gyűlt már egybe a nagyváradi »Gyermek-kórház« céljaira. Ez év elején az e célra hagyományozott ingatlanok és némi értékpapírok nélkül 32.794 korona 32 fillér kész pénzt kezel mint Gyermek-kórház-alapot a város. Ha a biztosított haszonélvezeti jog megszűnik az e célra hagyományozott ingatlanokra nézve, Nagyvárad azon kedvező helyzetben lesz, hogy az égetően szükséges humanus intézményt létesítheti.

* **Megyebizottsági tagválasztás K-Tar-jánban.** Körözs-Tarján községben a megyebizottsági tagok választását, alaki hibák miatt két ízben semmisítették meg. Szerdán, április hó 23-án történt meg harmadszor a két bizottsági tag választása, nagy érdeklődés mellett, de teljes rendben. Beadatott összesen 330 szavazat. Ebből Bige György tb. főszolgabíró 163, Botta Sámuel plebános 94, Mán Ferencz 74, Richter Jenő 1 és Stépán István 1 szavazatot kaptak s így Bige György és Botta Sámuel szótöbbséggel megyebizottsági taggá megválasztott. Valószínűleg, most már csak megnyeri a választás a jóváhagyást s a két új bizottsági tagot igazolni fogják.

* **A város zárszámadása.** A városi tanács a pénzügyi szakbizottsággal együttes ülésben tárgyalta tegnap délután Nagyvárad város 1895. évi zárszámadását, melyet pár nappal előbb már részletesen ismertettünk. Sal Ferencz polgármester elnökele alatt jelen voltak: dr. Hoványi Gyula, Hoványi Géza, Bordé Ferencz, Ragány János, Busch Dávid, Aufrecht Mór, Komlóssy József, Dus László, Papp János, Reismann Mór, Hegedüs Géza, ifj. Rimler Károly, Déry János, Kövér Sándor és Löblé Hen-

rik. Ragány János főszámvévő előterjesztette a már közölt adatokat a város múlt évi bevételei és kiadásairól; a város által kezelt alapok és alapítványokról. A város cselekvő vagyona az 1895. év végén 10 millió forintnál több. Örvendetes jelenség, hogy Nagyvárad város vagyona az 1895. évben 118.376 koronával szaporodott. A bizottság a számadásokat és vagyon-leltárt rendben találta, azok elfogadását és Hegedüs Géza pénztárnok és Darvasy Sándor ellenőrnek a felmentvény megadását javasolja. A számadásokat 15 napi közszemlélésre kiteszik s további 5 napig lehet ellene írásbeli észrevételt beadni a városhoz.

* **A sorozás második napja.** A sorozás első napjáról már megemlékeztünk. Az eredmény kitűnő volt. A II. korosztályba tartozó ifjakat tegnap vizsgálta meg a sorozó-bizottság. Kilenczven ifju állott elő, akik közül 24 vált be a hadseregbe. Ma a III. korosztálybeliek, holnap pedig az idegen illetőségű hadköteleseket állítják a mérték alá.

* **Öngyilkos eszmadia legény.** Tegnap délelőtt 11 óra tájban a hegyi esősz egy vérbe fagyott hullát talált Bach Nándor szőlőjének a legmagasabb részén. Egyszerű, tisztességes ruha volt rajta, mesterlegénynek látszott. A esősz nem mert nyulni a hullához, hanem azonnal jelentést tett Márkus János hegybírónak, a ki megnézte a holttestet, és úgy tapasztalta, hogy a szerencsétlen fiatal ember maga vetett véget életének. Mellette volt a revolver, melylyel a szájába lőtt. Átkutatták a zsebeit, 75 krajczárt és egy notest találtak benne. A notes három utolsó lapján megírja a legény, hogy Márk Ambrusnak hívják és Nagy Lajos eszmadia mesternél dolgozott a Kis-Magyar-utczán. Elbucszuk édes anyjától, testvéreitől, dolgozó társaitól sorban, megírja, hogy haláláért ne okoljanak senkit, de hogy mi volt az oka tetének, arról nem szól egy szót sem. Bucszójához utóiratnak azt írja, hogy átkozott legyen az a kéz, a melyik őt felboncolja. Márkus János hegybíró jelentésére a rendőrségtől dr. Baróthy Akos tiszti orvos és Sarkadi József rendőrbiztos jelentek meg a helyszínén és felvették az esetről a jegyzőkönyvet. A holttestet előleges tiltakozása daczára valószínűleg a bonczházba szállítják és felboncolják.

* **Eltűnt gyermek.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Márk Mari Csillagvároson lakó asszony nyomtalanul eltűnt Váradról Pável Veron nevezetű dajka kis gyermekével. A dologban a rendőrség vizsgálata már annyi eredményre vezetett, hogy Márk Mari husvétkor egy beteg nővérehez Kaba mellett levő faluba utazott, hogy melyikbe, azt még most sem tudják.

* **A sertésvész gyógyítása.** Sztraka György csabai főszolgabíró és birtokos a gazdasági egyesületnek tett jelentésében saját tapasztalásával írja le a sertésvész gyógyításának módját, mely az egész országot érdekelheti. Sztraka elmondja, hogy ő neki a gyógyítás ötletét az adta, hogy mint hatósági tisztviselő megjelent állatbonczolásoknál s vérelömléseket látott az elhullott állatok testén. Pedig a vérelömlések ellen a szarvasmarháknál már régen sikeresen alkalmazták a helleborus nigert, vagyis népies tájszóval: a tályogyökeret. Midőn a sertések rohamosan pusztultak, három megbetegedett sertése füle és lágyéka alá a helleborus nigerből befecskendezéseket alkalmazott. A beteg sertés három napig nagy lázban feküdt, sőt az egyik meg is vakult, úgy hogy hideg leöntéseket alkalmazott, ötödik nap a láz apadt. A befecskendezés helyén daganat képződött, mely kifakadván, vérsavó folyt ki. Az így operált sertések nem győztek elég vizet inni s az így beoltott sertések kigyógyultak. A vész pusztítása így leolvadt 21 százalékra, holott tapasztalata szerint igen enyhe lefolyású a baj, ha az nem 50 százalék. A főszolgabíró, ki óhajtván próbálni, ha vajjon a helleborussal való kísérletei megbízhatók-e, más gazdánál is foganatosított kísérleteket s ezek is rendkívüli szerencsével folytak le. A gazdasági egyesület hihetőleg fölirattal fogja a miniszter figyelmét föl hívni a helleborusnak Sztraka György szisztemájá szerinti való használatára.

* **Meglopta a szállásadóját.** Hajnal Imre 21 éves hód-mező-vásárhelyi ezukrász legény, Lányi Gyula süteményárushoz ment tegnap este hálai. A gazda szívesen fogadta, ellátta tisztességesen, a mit Hajnal Imre úgy hálált meg, hogy hajnal előtt megszökött a házból, magával vivén szállásadójának ezüstóráját. Lányi Gyula reggel vette észre, hogy nincs sehol a vendége meg az órája. Tudta, hogy utazni akar a vendég, azért kisetett a vasúthoz, hol csakugyan megtalálta Hajnalt. Csakhogy az óra már nem volt meg eladta Csikortás László bérkocsisnak 2 forint 80 krajczárért. Lányi bevitte a tolvajt a rendőrséghez, hol aztán visszaszerezték az órát, Hajnal Imrét pedig lakat alá tették, ne hogy ismét megszököjön éjszakára.

* **Megrongált körhintá.** A Rédey-kerti ringlispielt tegnap éjjel ismeretlen tettesek összevagdalták és két vasrudját annyira elgörbítették, hogy nem lehet használni. Az előbbi albérlőre gyanakszik a tulajdonos.

* **Hol van Nansen?** Milyen nagy reményeket ébresztett az a hír, hogy Nansen, az északi sark kutatója czélt ért. A lapok természetesen részletesen kifejtették a szenzációs hírt, a melyet a hivatalos orosz távirati irodajuttatott el Európába, tudósek, szaktestületek, nyilatkoztak és annyit-annyit beszéltek róla, hogy átment a köztudatba Nansen expedíciójának sikere. Ámde sajnos, a remény hiu volt és alaptalan a pétervári távirat. Most hetek után, amikor látják a Néva mellett, milyen komoly és súlyos hatást tett az északsarkáról szóló hír, demontálják azt. Irkuezkból jelentik, hogy Kazan-cev rendőrfőnök, a kit elküldtek, hogy nézzen utána a Nansen-féle híreknek, a következőket telegrafálta felebbvalójának: Ustyanszk lakosai mit sem tudnak Nansen sorsáról. A benszülöttek nem látták sem a Framet, sem hajóroncsokat. Ugy látszik, hogy Kuchnarev, a kitől a hír eredt, maga is csak régi ujságok alapján beszélt. Innen a félreértés.

* **Vizsgálat a szinkörben.** A nyári szinkörben hetek óta folyik a munka, hogy az ócska fabódét rendbe szedjék, kifoltozzák a nyári színidényre. A hivatalos vizsgálatot tegnap tartotta meg a hatóság, hogy közegészségügyi, közbiztonsági és tűzrendészeti szempontból megfelelő állapotban van-e a rozoga alkotmány. A vizsgálatnál jelenvoltak: ifj. Rimler Károly rendőr kapitány, Busch Dávid városi főmérnök, Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok, L. E. Rees gázgyár igazgató és Papolczy Ferencz rendőr-alkapitány. Aprólékosan megvizsgálták az összes helyiségeket s rendben találták a szinkört, csupán az öltözőkben kisebb javításokat s a gázvezetéknel némi módosításokat rendeltek el. Előadások tartására az engedélyt a bizottság avaslatára megadta a főkapitány.

* **Sertésvész.** Schenker Mihály nagyváradi sertéskereskedő Körözs mellett levő telekén szerdán Dekker Frigyes és Alexander Lajos városi állatorvosok sertésvést konstatáltak és Kápolnay Gyula rendőrbiztossal, a ki a vizsgálatnál szintén jelen volt, jelentést tettek az esetről a rendőrkapitánynak. A sertésvész miatt előírt intézkedéseket azonban még nem tette meg a rendőrség, mert a vést csak az állami állatorvosok konstatálása után lehet kimondani hivatalosan. Az állami állatorvos ma vizsgálja meg a telepet. Bihari levelezők is azt a szomorú hírt írja, hogy a községben több gazda állományában pusztít már a sertésvész.

* **Aki Kneipp páterert megcsalta.** Három hónappal ezelőt történt, hogy a kegyes Kneipp páter híres wörishofeni hidegvíz-gyógyintézetébe egy halványarcú fiatal ember köszöntött be papi reverendában, aki a jóllelt öreg plébánosnak elmondta, hogy legnagyobb vágya pappá szenteltetni magát, de ezt megelőzőleg a hidegvíz-gyógykurát akarja használni. Három teljes hónapon keresztül jó dolga is volt a fiatal papnövendéknek, s nemcsak a hidegvizet élvezte ingyen, hanem Kneipp páternek a jó meleg konyháját is. Az öreg plébános annyira megkedvelte ingyen páciensét, hogy a müncheni Gre-

goriánumban is szerzett neki helyet, hogy ott tovább folytathassa teológiai tanulmányait. A fiatal papnövendék el is ment Münchenbe, itt azonban kiderült róla, hogy közönséges szélhámos, akit több bajor, valamint a bécsi országos törvényszék sok elkövetett csalás miatt körözött. Az ál-papnövendéknek, akinek Schulz Frigyes a neve, sikerült Münchenből megugrania, s amint egy gráci távirat jelenti, ma az ottani vasúti pályaházban elfogták. A trieszti vonaton utazott s a három havi hidegvíz-gyógykúra után nyilván a melegebb déli vidékekre vágyott, de megint csak a hűvösre kerül.

* **Hirsch báró vagyonának eredete.** A keleti vasutak építésének történetét, mely a török sorsjegyek kibocsájtása következtében nálunk is igen szomorú emlékeztető, mai napig még senkisért írta meg, de bárki fogja is megírni, oly regényt mondhat el, a mely csakis a pénz meseországában eshelik meg. A török vasutak építéséhez Hirsch báró a brüsszeli Bischofsheim-házzal való összeköttetése révén jutott. Tervét az osztrák kormány támogatta legjobban, mert ez az angol kereskedelmet akarta ellensúlyozni, a mely vízi uton hódította meg a keletet. Hirsch bárónak Bécsben sok nehézséggel kellett megküzdnie, mert a bécsi pénzügyi körök ellene dolgoztak. Még csak 1869-ben sikerült Abdul Aziz szultánnál és az akkori török kormányval közvetlen összeköttetésbe jutni. Megkapta az engedélyt a török vasutak építésére, részvénytársaságot alapított és a pénz beszerzése czéljából 1.980.000 török sorsjegyet bocsájtott ki 400 frankjával. E sorsjegyek sorsa ismeretes. A kamatfizetés nem történt meg, a nyereségeket 58. százalékra kellett redukálni és óriási krach állott be, melynek következtében a sorsjegyek értéke 20 forintra szállott le. Hirsch bárónk török manipulációit legjobb barátjai is alig védhetnék meg. A vasutak eredetileg európai konczessziók mintájára a társaság számlájára épültek volna és az engedélyidő lejártá után a török kormányra szálltak volna. Később megváltoztatták a szerződéseket, az építést Törökország számlájára, kilométer-átalány mellett, Hirsch báróra ruházták és csak a forgalomra ügyelt volna néhány évig egy külön részvénytársaság. Ennél az üzletnél szerezte Hirsch báró az ő óriási vagyonát. Hogy minél nagyobb kilométer-átalányt érhesse el, a vágányokat nagy kerülő utakon rakhatta le és így természetesen nem lehetett a vasutak tulajdonképeni czélját elérni, hogy Törökország legfontosabb kereskedelmi városai a legrövidebb uton kötesenek össze. Ez aztán sok, bonyodalmas perre szolgáltatott okot és pár évvel ezelőt választott bíróságra bízták a döntést, Gneist, a híres jogtudós lett a bíró és általános meglepetést keltett, a mikor úgy ítélte, hogy Törökországnak nem 100-nál több, hanem csak 25 millió frankot kell megfizetnie, a mit aztán Hirsch báró le is fizetett. Midőn vége lett a pernek, Hirsch a keleti vasutak forgalmi társaságának részvényeitől is szabadulni igyekezett. Előbb Jouberttel, az osztrák-magyar államvasutak igazgatójával kezdett alkudozást, de az eredménytelen maradt épp azért, mert időközben a francia kormány lejártá magát az államvasutaknál. Akkor aztán Hirsch báró a bankgyesület csoportjával lépett összeköttetésbe és sikerült a keleti vasutak összes részvényeit ezek nyakára sóznia. Oly vagyont szerzett ily módon, melyet csak a Rotschild-ház kincsei multak felül; oly mesés gyorsasággal, mint ő, még soha senki sem szerzett vagyont; a milliókat valósággal a földből ásta ki és a Rotschildok mellett nemsokára őt ismerték, mint a kontinens leggazdagabb emberét. A Rotschildok azonban nem ismerték el az új nagyhatalmat; nem akartak Hirsch báróval együtt haladni és az idő óta elkecsereedett ellenségeskedés folyt a pénz birodalmának két fejedelmé közt. Hirsch báró sohasem tudta a Rotschild-ház visszautasítását elfelejteni, a mely meglehetősen rideg formában történt meg; a a Rotschildok az új milliárdosban sohasem akartak mást látni, mint egy ügyes parvenüt. A pénz-nemességnek is meg vannak a maga előítéletei... ott is latba vetik, hogy kinek sikerült jobban a játék.

* **Szigorlati humor.** A véletlen sokszor az élet igazi humoristája s a legkomolyabb perczeket

is bohózatú jelenetét varázsolhatja. Ily kacagató szeszénát rögtönzött mostanában a budapesti tudományegyetem egyik szigorlati termében is. Az egyházi jog egyik nagytudomány tanára már hosszabb időn át faggatta a történeti szigorlat egyik kistudományú jelöltjét s végül ama testület iránt kezdett érdeklődni, a melynek »Congregatio Sancti Tridentini concilii interpretum« név alatt a tridenti zsinat ágazatai körül felmerült kétségeket kell elosztatnia. E közben adomázásra fogta a dolgot s felémeltette, hogy a kongregáció egy ifjú tagja meg sokalta az elnöklő ősz biboros fejtegetéseit s ezt kiáltotta felé:

— Descende, asine, de cathedra.

— Tudná-e ezt lefordítani — kérdezte a tanárjelöltet, a ki tán latin ösmereteinek fogyatékosága miatt, avagy csupa szeméremből hallgatott. Az egyetemi eszengetyű azonban megszólalt s aszorogó jelölt, hogy mégis mondjon valamit, ép abban a perczben hangoztatja stentori hangon a kértetett fordítást:

— Szállj le, számár, a kathedráról, — a mikor a másik ezen belép s a kérdező távozni készül. Egy perczre halálos csend a teremben, de aztán homéri kacaj mindenfelé s a távozó tanár mosolyogva világosítja fel kollégáját, hogy az apasztrofe nem neki szól. Ezt azonban úgy is tudtam mindenki, a ki a tudós professzort ismeri

* **A paraszt Don Juan.** Veszedelmes csábító híreben állott Szeferkin torontálmegyei községben Krisan Vászta. Feleséges ember volt ugyan, hitese ura egy gyönyörű parasztszépségnek, de ezt elzavarta magától, és hol itt, hol ott szerzett magának egy szerelmi kalandot. Meg volt azonban az a rossz szokása, hogy a romantikus turbékolást hamar megunta és mikor már számottevő értéket kapott vagy lopott a kedvesétől, cserben hagyta. Így aztán sok asszonyinak okozta a szerencsétlenségét. A télen Krisának leégett a háza és ő fedő nélkül maradt. A vele szemben lakó szomszédja, Damjanov Agábia megszánta a hajléktalan Don Juant és felajánlotta neki télire a lakását. Krisán el is fogadta. — Most tavasszal újból felépítette a saját házát és megköszönve Damjanovnak a szivességét, hazaköltözött. Azonban nem ment egyedül, hanem elvitte magával jótévőjének a — feleségét is. Damjanov hiába hívta vissza az asszonyt, hogy legyen gyermekeiknek az anyja, felesége nem tért meg. A minap történt, hogy a hűtlen asszony, a ki dolovai születésű, Krisánnal átutazott Dolovára hogy örökségét felvegye. Utközben találkoztak Damjanov-val, a ki megszólította hűtlen feleségét, kérve őt, hogy térjen vissza gyermekeihez, megbocsátja neki a bűnét. Krisán erre megragadta fegyverét és golyóval akart felelni a rimázkodó férjnek. Damjanov azonban megelőzte őt, ő is fegyvert rántott és lelőtte a csábítót. Azután pedig feljelentette magát.

* **Lakodalom helyett a halálba.** A hevesmegyei Tótfalu község határában nagy szerencsétlenség történt a minap. Boross Endre ispán Kókutra küldte béresgazdáját szőlőkarókért, a ki Nagy Péter kocsisal kelt utra. Időközben eszébe jutott a béresgazdának, hogy Tótfaluban egyik rokonánál lakodalmat tartanak s azért arra került kocsijával. A község határában Tarna hidján kellett átmenniök. A patak oly erősen meg volt dagadva, hogy elsodorta a hidat és csak a karfát hagyta meg. Az utasok azonban azt hitték, hogy a víz csak eltakarta a hidat s a karfa irányában neki hajtottak a víznek. De itt a hid helyett hullámok fogadták s elnyelték őket kocsiától-lovastól. A béres gazda hulláját már másnap kifogták, de a kocsisét még nem.

* **Huzerkodás előtt.** A huzerkodás nagy napja közeledik s ez a körülmény félelemmel tölti el a huzerkodó népség szívét. Mert költözödni muszáj mindenkinek, ha még oly kevés kedve is van hozzá. Ha nem fizet az ember, akkor kiköltöztetik, ha pedig fizet, hát a házúr vagy házmester gorombaságai folytán maga mondja föl a lakást. A költözésre szánt időből kijut mindenkinek, mert a szabályrendelet intézkedik mindenképpen. Hogy a fertály már itt kopog a küszöbön, azt meg tudhatja aki kíváncsi rá, a rendőrségnél, hova

egyre másra jönnek a tanácsot kérő huzerkodó felek. Adjon Isten mindenkinek erőt egészséget a huzerkodással járó szenvedések elviselésére s elég türelmet a jövő fertályig elnyelni a ház őrzők szekaturáit! Vigasztalja őket az a tudat, hogy így élve elnyerendik a menyeknek országát s hogy odafönn már nincs költözökös.

* **Nem hagyom a jussomat.** Takaros menyecske köszönt be a kapitányhoz. Nagyon haragosnak tetszik. A kapitány aktákat betűzgetve, rá se néz. A menyecske azért még jobban megharagszik:

— Annyiba se veszik itt az embert, mint a fiók-istenyitlét. Nem tudom minek hajszolnak ide, ha szóval se illetnek.

A kapitány félrelöki az aktát, föltekint és szól:

— Mit akar, lelkem?

Hogy mit akarok? Hisz nem jöszántomból jöttem ide. Hittak, hát itt vagyok. Cserép Örzse volnék.

— Ahá. Maga az? Hát mért vitte el a Bodó István ágybelijét.

— Elváltam tőle, hát elvittem. Jussom volt hozzá, gondolom.

— Nem bizonyos. Nem volt a hitese felesége.

Áldom is érte az istenemet. Nem szeretem se a testit, se a lelkit; csudálkoztak is a tanyán, mikor hozzáltam. Vén ember, aki már csak a pipaszót érti.

— Jól van, galambon. Maga ott hagyhatja Bodó Istvánt, mert ninesenek hiten egymással, de az ágybelit meg a többi holmit is visszaküldi, mert ez csak úgy illelné meg, ha hitese felesége volna.

A menyecske összeszerli a fogait és csak annyit mond, hogy:

— Huj!

— Megértett? — kérdi a kapitány.

— Meg. Már most csak azért se hagyom a jussomat. Isten megáldja.

— Hová megy?

— A paphoz. Hadd boronáljon össze azzal a száraz kutgémmelel. Nem hagyom a jussomat.

* **Gladstoneről.** Az agg államférfi, a kinek elméleti frissességét csodálva tapasztalják honfitársai, még most is lankadatlanul dolgozik. A great oldman legújabbban egy amerikai lapba, a »North American Review«-ba irt tudományos értekezést e cím alatt: »A tulvilág és az ember helyzete abban.« Gladstone e cikke szembeáll több modern theologussal, a tulvilági büntetések tekintetében.

* **Tolstoj — plagizátor.** Landau Márk dr. a »Zeitschrift für vergleichende Litteraturgeschichte« című folyóiratban azt a szenzációs irteleplezést teszi, hogy Tolstojnak, a nagy orosz ironak »Suratei kávéház« című pompás elbeszélése plágium. Landau szerint az elbeszélés csaknem szóról-szóra megegyezik Bernardin de Saint Pierre »Le café de Surate«-jával, a változtatások pedig, melyeket Tolstoj az eredetiben tett csak még jobban megerősítik Landau gyanúját.

* **A modern szolga.** A »Figaró« a modern szolgáról a következő jellemző párbeszédet közli:

U r: Kedves barátom, ön a legjobb bizonyítványokkal rendelkezik, ezenkívül nagyon is ajánlották önt. Ön ugylátszik előbbi urait teljes odaadással szolgálta.

S z o l g a: Oh igen ezt elmondhatom magamról, uram.

U r: Ön miként bizonyítványából látom, nagyon becsületes is.

S z o l g a (szerényen): Dicsekedhetek vele.

U r: Önt szakácsnak is lehet használni.

S z o l g a: Művész vagyok e téren.

U r: És ismeri a szolgálatnak minden részletét.

S z o l g a: Ebben nines párom.

U r: Önnek tehát egyáltalában nines hibája?

S z o l g a: Ninesenek hibáim, de vannak elveim.

U r: Ugy, elvei?

S z o l g a: Igy pl. nagyon is átvagyok hátva az egyenlőség érzetétől és megvagyok róla győződve, hogy ninesen különbség ur és szolga között.

U r: Emberi szempontokból bizonyára, de a praxisban...

S z o l g a: De a praxisban sem és én sohasem tudnám elviselni, hogy az én uram nekem valamit parancsoljon.

U r: Igazán?

S z o l g a: A legelső alkalommal, ha valamit parancsolnának, ellene szegülnék.

U r: Akkor nem tudom magamnak megmagyarázni kitűnő bizonyítványait, a melyeket nekem előmutatott.

S z o l g a: Az ilyesfélével mindig tisztába lehet jönni. Igy pl., ha azt akarja, hogy a cipőit tisztítsam, akkor ajánlatos lesz a helyett, hogy megparancsolná: »Jean, tisztítsd ki a cipőmet!« (a mi megalázó egy szabad emberre) — e helyett tehát jó lesz mondani: »Ki kell tisztítanom a cipőmet«, a mire én udvariasan válaszolok: »Bocsánat, uram, ezt nem engedhetem meg és sietek, hogy kitisztítsam őket.« Éppen így áll a dolog, ha az ur azt akarja, hogy az ajtót kinyissam, ha valaki künt csenget és más alkalmakkor. E módon nem sérti meg önérzetemet és mindkét részről megvagyunk elégedve egymással.

U r: E viselkedés nekem nagyon tetszik. A mai naptól felfogodom. Havonta ötven frankot kap és teljes ellátást.

S z o l g a: Az alku áll. De lesz szives az ötven frankot a kandalló szélén hagyni, a honnan minden hó 30. vagy 31. napján elveszem, a mi pedig az ellátást illeti, hiszen én látom el önt és nem ön engem. Apropos. Ön talán csak nem zárja el szivarjait? Mert e szokásokkal illendőbb, mint a közönséges; nem kerül többé és még sem kell eltűnöm a lealázó érzelmet, hogy bért huzok, a mit nem tudnék elviselni.

A századvégi koldus.

— A német vendég. —

Kedves vendége volt ma délben egy nagyváradi uri családnak. A vendég váratlanul jött, bejelentő vizitkártya gyanánt piszkos kezét nyújtotta be az ajtónyíláson, üdvözléssel beszólván erős hangon:

— Ein armer Reisender, in Gottes Namen.

Na, szegény vándor, ha az isten nevében jösz — épen jókor jösz (ebéd ideje volt) — gondolta a szives vendéglátó gazda és nyájasan kiszólt az isten küldöttjének, hogy kerüljön beljebb.

Belépett szerényen a német vándorló legény csufos, lerongyolódott gunyában, éles villogó szemekkel; jó napot kívánt, ami elég udvariasság volt tőle és alamizsnát kért.

— Legyen hát jó napja az istenadtának, — mondta a gazda — tálatok fel neki.

A vendéget az asztalhoz ültették. Nem igen kellett ismételve kínálni a széket. Odaugrott, mint egy éhes kutya és leült.

A család már az ebéd végén volt. Bocsánatot kért a szeretetreméltó vendégtől, hogy visszavonul, de csak tessék nyugodtan elfogyasztani a — fogásokat.

Intett megnyugtatóan, hogy:

— Meglesz, meglesz, csak lássuk.

A menü a következő volt:

Leves.

Marhalus paradicsomszószzsal.

Báránypecsenye salátával.

Lekváros kifli.

Egy pohár bor.

Rendre és jó nagy adagokban felhordták a csavargó urnak a fogásokat. A pecsenyéből dupla porciót kért.

— Van-e még? kiáltott rá a szolgálóra.

Az kiszaladt és hozott még egy-két darabot. Közben a háziur, miután látta, hogy vendége jól érzi magát és el lesz látva a kívánat szerint, eltávozott hazulról. Csak a nők maradtak otthon a vendég kiszolgálására.

A menü végén még egy hatost is adtak aztán a vendégnek utavalóul, hogy most már isten hírével.

De a vendéggel, nem olyan könnyen lehet végezni.

Felpattant:

— Mit! Vége. Mehetek. Hát a kávé?

A házvezető megijedt.

— Kérem, urasága, kávé magunk se szoktunk inni.

A kedves ur az asztalra ütött az öklével:

— Mi közöm nekem ahhoz, maguk mit szoktak. Én szoktam, punktum. Kávé hozzon.

S mert nem adtak neki kávé, meg akarta verni az asszonyokat. Fenyegeltözött, hogy ő kávé szokott inni, kávé neki, különben baj lesz és kiment a konyhába, kotorászott, felforgatott mindent a tűzhelyen . . .

Aztán rátamadt újra az asszonyokra és verekedésre kerül a sor, ha a segélykiállításra a házban lakó férfiak elő nem rohannak.

Ezek aztán a szemtelen vendéget a rendőrnek adták át. Még akkor is kiabált:

— Impertinenz, ez a híres magyar vendégszeretet. kávé se adnak az embernek . . .

A kapitány előtt egy kiesít összehuzta a nyakát és így mentegődött:

— Kérem, én nagyon szeretem a kávé. Inkább ne adtak volna semmit . . . Ilyen ebéd után muszáj kávé inni.

A kapitány lecsukatta a német vendéget.

Lapunk egyes számai a következő újságokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadottak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ¹⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁰ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁰ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ¹⁰ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskő felé vegyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskő-Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ²⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ¹⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

EGYLET.

Ujabb temetkezési egylet Nagy-Szalontán. Nagy-Szalontán megalakult a III. temetkezési egylet. Nagy Márton főszolgabíró az alapszabályokat beterveztette az alispánhoz, a jóváhagyás elnyerése céljából a belügyminiszterhez való felküldés végett.

Irodalom és művészet.

— **A nagyváradi róm. kath. főgymnasium története.** Cséplő Péter premontrai rendű kanonok, főgymnasiumi tanárnak hatalmas monografiája ma hagyta el a sajtót rendkívül díszes kiadásban. A nagybecsű történelmi munkát lapunk egyik legközelebbi számában közelebb megbeszélés tárgyává tesszük.

— **Zichy Jenő gróf munkája.** Zichy Jenő gr. Közép-Ázsiában tett utazásáról nagyszabású munkát ad ki. Az áldozatkész gróf vezetése alatt jeles szaktudósok vállalkoztak a munka megírására, a mely az utleírásokon kívül kiváló súlyt fektet az elért tudományos eredményekre is. A munka kiterjed a nyelvészeti, néprajzi, régészeti szempontokra, a talált és vásárolt tárgyak tüzetes leírására és így tudományos alapon rendkívül becses adatokat fog feltárni a magyarok eredetére nézve. A mű első része már szeptemberben megjelenik és tudományos jegyzéke lesz Zichy Jenő gróf kaukázusi gyűjteményének. Szövegét magyar és francia nyelven Jankó János dr. és Pósta Béla dr. írják. Kiváló érdekességet a kötetnek a mellékletek adnak; nem kevesebb, mint 30 gyönyörű műmelléklete lesz. A kötetet Zichy Jenő gróf az orosz csárnak fogja ajánlani, a ki az ajánlatot már el is fogadta.

— **Keresztény elbeszélő könyvtár** ezimen életrevaló kath. irodalmi vállalat indult meg. Célja keresztény szellemű elbeszéléseket, korrajzokat és regényeket olcsó áron kiadni. 1. szám: *Beatus barlangja.* Ára 40 kr. 2. szám: *Az írországi kunyhó.* Ára 25. kr. A 3. szám: *Vincze és Paula* két hónap múlva jelenik meg. Ára 6 kr. Megannyi érdekes és megragadó elbeszélés; kedves olvasmány ifjunak, öregnek, férfinak, nőnek egyaránt. Melőben ajánljuk valamennyit. Előfizetések utalványon e címre küldendők: Sztróiny Antat, káplán urnak Békés-Szent-András.

Igazságszolgáltatás.

Kinevezés. Ő Felsége a király Szabó Lajos berettyó-ujfalusi járásbírói aljegyzőt a tokaji járásbíróshoz albirónak nevezte ki.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma Nagy József elnökle alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Nagy József és társai lopás büntette.
Toma Szimeon és társa gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége.
Irimie Tótyer és társai lopás büntette.
Togyika Juon és társai zsarolás vétsége.
Szénási Imre és társai emberölés vétsége.

Ezredéves kiállítás.

Földmivesek a kiállításon. A kereskedelmiügyi miniszter tudvalevőleg a tömegesen felránduló földmives népnek olyan kedvezményeket biztosított, hogy a legszegényebb zselérnek is módjában lesz a kiállítást megnézni. Három napi tartózkodás utazással, lakással, étellemezéssel, kiállítási jegyekkel együtt a megszabott városokból is kifutja 3—4 forintból. A földmivelésügyi miniszter, akit a kereskedelmi miniszter megkért a tömeges felrándulások szervezésének támogatására szíves készséggel vállalkozott a tömeges felrándulások elősegítésére. E célból már felhívást is intézett valamennyi gazdasági egyesülethez és mezőgazdasági bizottsághoz, hogy a tervezett felrándulások eszméjének a nagyobb uradalmak és bérgazdaságok tulajdonosait nyervek, és oda hassanak, hogy a gazdaságaikhoz és uradalmiukhoz tartozó eszéltségnek még áldozatok árán is lehetővé tegyék az ezredéves kiállítás és a főváros megtekintését. A miniszter felhívta továbbá a miniszteriumának alárendelt hatóságokat, hivatalokat és közegeket, hogy a tömeges felrándulások tervének minél teljesebb megvalósítása érdekében a saját részükről is hathatósan közre munkálkodjanak. Egyszersmind intézkedés történt arra nézve is, hogy ezekhez a tömeges felrándulásokhoz az altiszti és szolgálai minőségű állami, törvényhatósági és községi alkalmazottak is csatlakozhassanak.

Franciaország és a millennium. Az április 15 és 16-iki francia lapok közlik a levelet, melyet Bourgeois Leon francia miniszterelnök az Ezredéves kiállítás ügyében a francia kamara elnökéhez Brisson urhoz intézett és mely így hangzik:

P á r i s, április hó 11-én.

Elnök úr!

Az osztrák-magyar nagykövet folyó hó 2-án kelt jegyzékkel újból figyelmezteti a köztársaság kormányát, hogy a magyar királyság évezredes ünnepe alkalmából Budapesten május 2-án nemzeti kiállítás nyíljon meg.

Wolkenstein gróf egyttal tudatja, hogy kormánya nagy súlyt fektetne arra, ha a francia nemzet képviselői szíveskednének ez ünnepély fényét jelenlétükkel emelni.

Sietek ezen meghívást önnel közölni és kérem szíveskednék arról a képviselő társait értesíteni.

Fogadja stb.

Bourgeois Leon.

A francia lapok szerint Brisson ur megkérte a miniszterelnököt, hogy juttatná el köszönete kifejezését Ausztria-Magyarország kormányához.

Ezt a közleményt úgy a párisi mint a vidéki francia napilapok jobbra feltűnő módon »Le Millenaire Hongrois« »L' Exposition de Budapest« czímmel megjegyzés nélkül közlik. Csak négy lap fűz hozzá megjegyzést a »Parti National« a »Paix« és a »Constitutionnel« közölnék egy »Povolni« nével aláírt közös cikket, mely bizonyos külpolitikai incidensekre utal, hogy hangulatot csináljon ellenük: a »Liberte« meg épen azt írja, hogy május 2-ikán Budapesten a kiállítás ürügye alatt orosz ellenes tüntetés lesz azon hazafiak emlék szobránál akik 1849-ben elesetek mikor az autonómiát az oroszok ellen védték. Ezzel szemben más lapok igen rokonszenvesen írnak a Millenniumról. Így pl. a »Journal des Débats« a bécsi 1898-iki és a budapesti 1896-iki kiállítás előkészületei közt párhuzamot von a magyarok nagy előnyére. Igen lelkes és rokonszenves hosszabb cikket írnak az ezredéves ünnepről a »National« a »Petit National« az »Estafette« az »Ordre« a »Petit Caporal« a »Marseillei«, »Petit Provençal« és más lapok. Az »Illustration« a legelterjedtebb és legrégebb (54 éves) francia képes lap az április 18-iki szám első oldalán az ezredéves kiállítás 9 épületét mutatja be, és igen rokonszenves cikkben bejelenti, hogy a kiállításról kellő tüzetességgel fog írni.

A kiállítás faluja. Már most meglehetősen nyitni annyira készen van a kiállítás falva. Már az utja is be van hintve szép sárga kavicsos homokkal, a házakban a kis kertek kezdenek zöldelni, kihajtani, s az egésznek talán csak egyetlen látképe van, hogy nagyon is tiszta, ragyogó, szép takaros, a házak, ezek a szebbnél szebb, hajszálhívten lemásolt házak, a melyeknek minden része más és más milyen: az építése, a berendezése, teteje, kapuja, kerítése, kutja, kéménye, belől is majdnem teljesen be vannak rendezve. A takaros szobák beszádes magyarozói a magyarországi népéletnek. S nem hiányzik belőlük semmi, amit a jobb módu paraszt házában megtalálunk. A szobákban meg van minden butor, a falakon képek cifrára festett ködedények, még a kakukos óra is ketyeg a falon. Az ágy mindenütt meg van vetve, s valóságos tanulmány az etnografia iránt érdeklődőknek az ágy vetés módja a különböző vidékeken. Az egyik vidéken magasra vetik az ágyat, szinte a mennyezetig, a másikon egész lapos; az egyik nyitott, s a vánkók álló helyzetben vannak elrakva, más vidéken tarka színes takaróval terítik le az ágyat. A konyhák, pajták, szérük, istállók, ólak is bevannak rendezve, eke, lőcs, kasza, kapa, gereblye a maga helyén áll, a szérűben pedig zsákszámra az élés: buza, rozs, zab.

Még csak egy dolog hiányzik a faluból: a lakók, azok a hűen fotográfia után csinált báb-alakok amelyek felötöztetve fogják a szobákat, az istállót, nyomtatót, udvart, kertet benépesíteni. De az eleven lakók már itt vannak. Minden háznak a gondozója az illető vidékről való, derék, szálas legény vagy házaspár, akiket a vármegye szemelt ki erre a tisztre, s akik a ki-

állítás végeig itt maradnak. Aki majd végig megy a falun és szóba ereszkedik ezekkel az értelmes, a maguk dolgában járatos emberekkel, az másfél év alatt meghallhatja a Magyar-szágon divatos összes nyelveket és tájszólásokat. Mind kiszemelt érdekes alakok, s némelyik a feleségével, fiával, lányával jött fel a nagy ünnepségre. Érdekes alak különösen a hunyad-megyei oláh ház gondozója; derék vállas legény: Hunyady Jánosnak hívják, s bebizonyítottan leszármazottja a nagy Hunyadyak egyik ágának. A faluba való bálalakok a napokban érkeznek meg Bártfáról, s ha ezeket is elhelyezték, a falu már teljesen készen lesz.

Az ifjusági monstre énekkar a megnyitáson. A kiállítás megnyitó ünnepén az ifjusági monstre-énekkara, amely egy alkalmi himnust énekelt volna, nem fog közreműködni. A rendelkezésre álló terület ugyanis olyan nagy mértékben igénybe lesz véve, hogy lehetetlen a nagy korzóra még egy alkalmas tribünt, körülbelül 1200 énekes számára elhelyezni. A szabadban az énekkarnak egyébként se lehetne meg az az óriás, magával ragadó hatása, amelyet az ünnepek csarnokának rendezett próbákon elvittele, s különösen ha szeles idő lenne, egészen elveszne a hatás. Ezekből az okokból le kellett mondani az énekkar közreműködéséről s a fiatal énekesek most már csak is a június 1-én és 10-én rendezendő monstre hangversenyre készülnek.

A vadászat kiállítása. Vadászoknak és laikusoknak egyaránt érdekes látványjuk akad abban a szép pavillonban, amely a történelmi főcsoport nagyszabású épületeivel szemben pompás vadászastély formájában emelkedik s a melyben a vadászat multjának és jelenének kiállítása kerül. E kiállítás érdekességét azonban korántsem csak az anyag bősége vagy a minden részletre kiterjedő gondosság adja meg, hanem a vadászati jeleneteknek élethű bemutatása, megkapóan szép és ötletes csoportozatokban.

Igy mindjárt a csarnokba lépve a közepén magunk előtt látjuk a barna medvék egyik leg-hatalmasabb példányát és egy középkori lovas, a ki szerszámjával a medvét elejti.

A bejáratától balra egy szarvas vadászat mozgalmos képe ömlik szemünkbe, emelve olyan perspektívától, aminőt a szinpad legraffináltabb diszletei sem nyújtanak. Látjuk az erdőt mohos fáival, kusza cserjéivel művészien összeállított földparkjával, az üldöző kopókat, az el-ejtett szarvast és a diadalmas vadászt, aki zsákmánya felé töret. Mindez olyan ügyesen, élethűen mozgalmosan van csoportosítva, hogy az egész jelenet egy valódi szarvasvadászat hatását teszi reánk.

Hasonló illúziót kelt bennünk az átellenes csoport: a vaddisznó-vadászat, melynek példányait gróf Andrássy Géza engedte át betlői birtokáról. A két vaddisznó, mely itt szerepel, ritka nagyságu agyarával tűnik fel. Az egyik vadkant a vadász lándzsájával, a másikat a kuttyája tartóztatja föl.

Ugyanebben a helyiségben a falakon ritka példányai láthatók a keselyűknek, melyek közül különösen a fakó és szakállas keselyű válik ki.

Feljutva az emeleti csarnokokba, legelőbb a vidra- és a róka fogás régi módjaival ismerkedünk meg, majd a sólyomvadászat rendkívül érdekes csoportja köti le figyelmünket. A sólymaszat csoportjának központját egy fejedelmi nő képezi, a kezében sólyommal a fogott kócsagot elveszi. E csoport kiegészítésül láthatók a falakon a sólymaszat történetére vonatkozó különböző fajtájú sólymok és más emlékek.

Egy másik csoport a XVIII.-sz.-beli agarászatot van hivatva bemutatni, még pedig olyan hűséggel, hogy még az utolsó izmok is megvannak örökítve. A preparálás nehéz és művészi munkáját Szikla Gábor tanár, a jeles ornithologus végezte, valamint hogy a vadászati csarnok egész berendezése és csoportosítása is az ő munkája.

A vadászati csarnok szembeötlőbb látni valót a farkas vadászat, a fogoly és fenyő rigógófogás stb. jelenetek zárják be, valamennyi hű és érdekes képét adva a vadászat multjának és jelenlétének.

A kiállítás jelentékeny részét szolgáltatják

végül a különböző vadászfegyverek, régiek és újak egyaránt, melyeket nagyrésztben herceg Eszterházy és gróf Batthyány engedtek át a kiállításnak.

Szent-István király erszénye. A történelmi kiállítás gazdag sorozatu ereklyéi között aligha lesz egy is, a mely régiségénél és speciálitásánál fogva annyira érdekes volna, mint az az emléktárgy, a melyet legujabban a bécsi kapucinusok kolostorából küldtek Budapestre, a kiállítás történelmi csoportjához. Ez az emléktárgy Szent-István király gazdag himzésű, aranyos ezüst foglalatu erszénye (bursa), melyet a bécsi kapucinusok kolostorának kincstárában őriznek, s a melyet hozzánk Ő Felsége főudvarmesteri hivatalának engedélye alapján küldtek meg. Az érdekes emléket a román kori kápolnában fogják elhelyezni, ott, a hol a többi Árpádházi emlékek is vannak.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Ira: I. van Woude.

Természetesen tetetem magamat, mintha meg volnék lepetve és felegyenesedem és mondom: »Őn az?«

»Igen.«

Csinos kezdet. Tulajdonképpen ez utat csak Lindenhof és Brinio örökségének lakói használhatják, mert az ut a gabona földeken át visz, a két birtokot pedig a kiszáradt árok és a kerítés választja el egymástól. Különben azért mégis úgy történt minden, mintha előre megbeszéltük volna.

Mást nem beszélünk. Én idegesen rendezem virágaimat, ő pedig egy kicsiny ágat hajlít ide-oda kezei között, melyet valószínűleg az uton tört le vagy szedett fel.

Borzasztó zavarodott állapot ez és csodálkozva hallgatagsága felett — máskor mindig teljesen elfogulatlan — lopva tekintek fel reá. Arcza sápadt, mintha valami heves lelki meg-rázkódtatás befolyása alatt állana. Midőn mindjárt ezután — azt hiszem, megértette tekintetemet — elkezd beszélni, hangjából különös megindultságot lehet észrevenni.

»Szeretnék valamit öntől kérdezni,« mondja ő. — Érzem, hogy a pillanat, a mely után olyan soká vágyódtam, elérkezett. Szivem az örömtől és félelemtől hangosan dobog. És mégis az a gondolat jut eszembe, milyennek látja ő a leányt, a ki piros arczezal, lesütött szemekkel és borzas hajjal, a melylyel a szél — érzem — játszik, előtte áll.

»Eljöttem,« mondja ő határozottabb hangon, »hogy megmondjam, hogy szeretem.«

A kis ággal térdeit veregeti. Ez az egyedüli jel, hogy nem teljesen nyugodt.

Különösnek tűnik fel előttem, hogy nem borul le térdre előttem és az imént is éppen elképzeltem, milyen porosak lehetnek térdei a száraz talajtól.

»Őn némiképpen . . . jogot adott nekem ezekre, Madelon.«

Arczom vérvörös lesz. Annyira megijesztenek szavai, hogy elfelejtek valamit szavai ellen felhozni, a mi bizonyára illendőbb lett volna. Éppen felmertem emelni szemeimet szakálláig, de most ismét az óralánczra meresztem. »Sokáig, nagyon sokáig haboztam, még e vallomást megtettem« folytatja ő tovább. »Őn még ugyszólván gyermek . . . csak most jön ki az iskolából és nem ismeri még a világot. Vallomásom által éveknek élvezetét rablom el öntől és ezzel szemben kárpótlásul csak békés, házias boldogságot nyújthatok. Sokáig gondolkodtam e fölött. És e gondolat évek óta viszatartott a vallomástól. De a meggyőződés, hogy ön is szeret és a félelem, hogy elveszíténem tiszteletemet, ha most nem szólnék, e vallomásra ösztönöztek.«

Tekintetemet óralánczán sem merem megtartani, hanem még mélyebbre sűtöm le. Ő hallgat; bizonyára várja, hogy én is feleljek valamit, de nem jut semmi eszembe. A fűszálakra nézett, a melyek a kalászkok között, melyek engemet eltakarnak az emberek szemei előtt, felburjánóznak. De ez nem is térdre borulás, nem könyörgés vonzalmamért. Kereken ki-

mondja, hogy én őt szeretem, kétségkívül gyermekes volt viselkedésem, ezt be kell látnom. Oh, hogyan szégyenlem magamat! Kedvem volna elszaladni, de lágy, szelid hangjában van valami, a mi ide köt.

»Nemde« mondja ő és érzem, hogy azon kívánsággal, hogy szavainak megerősítését tekintetemből olvashassa ki, »nemde, Madelon, ön azóta, a mióta találkoztunk éppen olyan boldog volt, mint én?«

És én? . . . Csak azt tudom eldadogni, hogy »igen« és felnézek reá, de csak egy pillanatra, mert szemeinek olyan a kifejezése, a melytől megijedtem.

A fájdalomnak, komolyságnak és boldogságnak és a vonzó szeretetreméltóságnak csodálatos vegyülete sugárzik ki szemeiből, a mitől úgy éreztem magam, mintha elrabolnák lelkemet, hogy teljesen egyesüljön azon férfiu imponáló egyéniségével, a ki remegő hangon beszél hozzám.

»Ez elég nekem,« felelt ő; »nem kívánok semmiféle ígéretet. Semmi sem fogja önt megkötni. Szabad lesz . . .«

— Holnap jönnek szülei.

Akar-e velük beszélni?

És három nap mulva eljövök magam, hogy meghalljam szüleinek és az ön elhatározását.«

»De az égre kérem« mondom én figyelembe sem véve az illem szabályainak határait »itt már nincs, mi felett határozunk. Senki a világon nem beszélhet róla, hogy önről lemondjak. Oh, Tom, úgy örülök, hogy végre beszélt velem!«

Két fényes fogsor tűnik elő szakállas ajkai közül és olyan szemekkel néz reám, melyek a szerelemnek legnagyobb fokáról tanuskodnak.

— Igen? kérdezi ő, mintha óhajtaná, hogy folytassam a beszédet. De rögtön reá ismét beárnyékozva homlokát a kétely és gond fellege.

— De ön még gyermek, Madelon? Mi élvezete volt még ifjuságából? Gyakran nagyon is önzőnek találtam óhajomat, hogy önt magamhoz lánczoljam . . .

Őn ezt nem tudja még felfogni, de szülei megfogják érteni kételyeimet. Félek, hogy megharagusznak reám.

— Gyermek? ismételem bosszankodva.

»A jövő hónapban tizennyolcz éves leszek. És . . . utóvégre is csak a szívünkre kell figyel-nünk.«

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Bernáth-Fejérváry affér.

Budapest, április 23. (Saját tud. távirata.) Bernáth Béla országgyűlési képviselő és Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter között a képviselőházban történt összeszólalkozásnak lo-vagias uton való elintézésében ma határozta a két fél segédei. A felek holnapután verekszenek és pedig nagyon súlyos feltételek mellett: előbb pisztolylyal, ha nem talál karddal, harc-keptelenségig.

A reformátusok konventje.

Budapest, április 23. (Saját tud. táv.) A reformátusok konventje ma folytatta tanácskozását Tisza Kálmán és Kun Bertalan püspök elnöklété alatt. A konvent maitanácskozásának főeredménye, hogy az erdélyiek kérelmét szótöbbséggel helytelennek mondták ki és elutasították.

Pulszky Károly ügye.

Budapest, ápril 23. (Saját tud. táv.) Pulszky Károly bűnügyében az iratokat a vizsgálóbíró már áttette az ügyészséghez, hogy tegyen indítványt Pulszky szabadlábra helyezése ügyében. Vizlendvay Imre, kir. ügyész még ma tanulmányozni fogja az iratokat és holnap megteszi az indítványt a törvényszék előtt.

Báró Hirsch halála.

Budapest, április 23. (Saját tud. táv.) A váratlanul elhalt milliomos báró Hirsch Mór tetemeit ma reggel szállította az érsekújvári izraelita hitközség új gyászkozsija Ó-Gyalláról Érsekújvárra tovább szállítás végett. A városban ez alkalommal gyászlobogókat tűztek a házakra. A katolikus templomok harangjai szóltak. A holttestet 11 órakor a pályaudvarra szállították. A koporsó mellett Kohn budapesti főrabbi mondott gyászbeszédet, Lazarus kántor pedig énekelt. A báróné, a ki 18 éves fogadott fiával Armand, de Foresttel tegnap érkezett Ó-Gyallára, ma már visszautazott Párisba, a hol a fiatalabb fogadott fia Raymond báró is várja a holttestet.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Budapest, április 22.

B u z a tavaszra, bácskai	6.84
» tavaszra, északi	6.86
» szeptember-októberre, bácskai	6.61
» szept.-okt.-re északi	6.63
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
Rozs tavaszra, északi	6.46
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.10
» aug.-szept.-re, északi	10.15

Bécs, április 22.

B u z a tiszai	7.35—7.70
» bányási	7.15—7.65
» bácskai	7.15—7.45
» szokványúru őszre	7.08—7.10
» szokványúru tavaszra	7.20—7.22
R o z s tiszavidéki	6.72—6.74
» szokványúru őszre	6.51—6.53
» szokványúru tavaszra	6.51—6.53
T e n g e r i magyar	5.70—7.00
Z a b, magyar kereskedelmi	4.42—4.44

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 23.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	101.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Halmérsi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	480.—
Magyar hitelbank részvény	391.50
Osztrák hitelintézeti részvény	360.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	351.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	955.—
Német birodalmi márka	58.77 1/2
London vista	120.40
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.77

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Törlesztéses kölcsönök bérházakra vidéken.

Takarék- és magánadósság felesleges. Háztulajdonos mindenkor felmondhat, a pénzügyi ellenben nem mondhat fel. Csekély kamatlábbal egyuttal a tőke is törlesztetik.

Semmiféle előleges költség.

csak telekkönyvi kivonat, adókönyv, házberjöveldelmi kimutatás, városi becsüzbizonyítvány küldendő be.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli mely hatóságok az ország legelőkelőbb birtokosaitól ajánlva van.

Legjobb

olvasmányok!

Igen alkalmas ajándékkönyvek a kath. ifjúság számára.

Épen most jelent meg:

„Lilomszálak“

diszes vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Kempis Tamás Krisztus követése

kétféle kiadásban: a népies kiadás kötve 40 kr; a Führich képeivel illusztrált szalonkiadás 4, 6 és 8 frtos példányokban.

Lelkiharez ára 90 kr.

Boldogasszony követése

ára 1 frt 50 kr.

Keresztény vezérczikkek

1 frt 50 kr.

Ligouri vezérkönyve

1 frt 50 kr.

Az Urangyala

fűzve 1 frt, kötve 1 frt 50 kr.

A megrendelések szerzőhöz **Dr. No-gáll János** fsz püspök vagy a **Szent-László könyvnyomdába** Nagyváradra czimzendők.

HIRES, VALÓDI 301 29-36

MARIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerárban Kremstierben (Ausztria, Morvacsország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és altesti bántalmak, gyomo göres és kolikánál** évek hosszú során át asználtattak úgy felötteknél mint gyermekekénél, s melyek étvágyhiánynál oly hatatosaknak bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriacelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehelet, **gyomorgyengeség, szelek, felbőfőzés, kolika, gyomorkatharus, gyomorgörögés, aránytalan nyálkaképződés, sárgaság, utálat és hányás, fofajás, ha a gyomortól ered, gyomorgörögés, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, majlép- és vesebetegségeknél (aranyér).**

Ezen cseppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferencziek klastromának egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palestinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athoszi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szál odában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, ki a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen cseppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikereket mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság melyeket nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedveit, veyeket évente a Libanon hegyén Kis-Azsiában gyűjtöttek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriacelli cseppek nyugodtan oldoghatók, igen kellemes keserű ízűek bírnak és reggel éhgyomorra, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállyal beveendő (gyermeknek csak egy 1/2-madrasnyit kell adni) és friss vízzel vagy vízzel borral leöblíthető. Bevetel a cseppek az egész életrendszernek élénkítő, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy a cseppek folytonos használata által a fennb idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriacelli gyomorcseppeknél eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriacelli gyomorcseppek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készütnék s valódiságuk jelétül vörös az idegyomtatott védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és ek minden üveghez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gus a H. Kremstier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriacelli gyomorcseppek a következő győgytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Varosháztér 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy., Apatin, Rátajy Th., Apáczta, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schiffer A., Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A., Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Nádor Andras, Baranya-Selye, Uvári Fr. Béres, Kobut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tyfalu, Tamási G., Bicske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varsány, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanizs Odón, B.-Magócs, Szep Geza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlik József, B.-in, Meisl Fr. Czegléd, Bohus Ed., Zalai, Csákova (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Ruter J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Bartá T., Debreczen, Gálfi Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Reitschnek Emil, Tamassy Balás, Datta, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tírech, Dólova, Kos József, Dorozsma, Karsay Károly, Duna-Pataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicki, Mohitovsz István, Eger, Irigalmas barátok, Köllner L. özvegye, Buzáth L., Ernihalyfalva, Mátray István, Érsekújvár, Mészáros, Felka,

Cornides K., Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irigalmas barátok, Zsiga László, ifj. Eruth János, Sipécstván, Gübel Kálmán, Gádöllő, es. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moezkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhof Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Embér E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlshmiedt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holec Mátyas, H.-M.-Vásárhely, Bereczk Peter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárossy Imre, Huezl, Keresztes József, Igó, Gartner Ealmán, Ipolysás, Berkó István, Jászbereny, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolnás-Nyék, Hankóczy E., Kaposvár, Czöllner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karaschbes, Müller J., Ristic, Kassa, Gállik Géza, Mogy Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Keckemet, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.